

О.Л. Тоцька

Волинський державний університет
імені Лесі Українки

ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ЕЛЕКТРОННОЇ ТАБЛИЦІ MICROSOFT EXCEL.

У даній статті автор робить спробу автоматизувати процес обчислення показників фінансово-економічного стану підприємства. Актуальність написання статті полягає в тому, що даний процес підвищить ефективність аналітичної роботи, зекономить робочий час спеціалістів.

Ключові слова: показники, коефіцієнти, електронна таблиця, автоматизація.

Totska O.L. Estimation of a financial and economic condition of the enterprise with the help of a spreadsheet Microsoft Excel.

In this clause the author does attempt to automate process of calculation of parameters of a financial and economic condition of the enterprise. The urgency of a spelling of clause is, that this process will raise efficiency of analytical work, will save working hours of the experts.

Key words: parameters, factors, spreadsheet, automation.

Об'єктами дослідження фінансово-економічного аналізу будь-якого підприємства є динаміка прибутку і рентабельності, ліквідність, платоспроможність, динаміка зміни структури капіталу за джерелами його формування тощо. Основними інформаційними джерелами такого аналізу виступають насамперед бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати та інша фінансова звітність [1, 19].

У межах даної статті ми спробуємо автоматизувати процес оцінки фінансово-економічного стану підприємства. Актуальність даної теми зумовлена тим, що персональні комп'ютери сприяють прискоренню аналітичного процесу, економлять робочий час спеціалістів. Як базовий програмний засіб, що орієнтує ПЕОМ на аналітичну роботу, оберемо електронну таблицю Microsoft Excel.

Оцінку фінансово-економічного стану підприємства здійснимо на основі чотирьох груп показників: платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та прибутковості.

Платоспроможність – це здатність підприємства вчасно і повністю задовольняти платіжні вимоги постачальників, повертати кредити і позики, видавати заробітну плату, вносити платежі до бюджету [2, 198]. Визначимо її за допомогою таких показників:

- 1) загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності);
- 2) коефіцієнт швидкої ліквідності;
- 3) коефіцієнт незалежної (забезпеченої) ліквідності;
- 4) коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Фінансова стійкість – це стан активів підприємства, що гарантує йому постійну платоспроможність. Аналіз фінансової стійкості підприємства здійснимо за такими показниками:

- 1) коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу);
- 2) коефіцієнт фінансової залежності;
- 3) коефіцієнт маневреності власного капіталу;
- 4) коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу;
- 5) коефіцієнт фінансової стабільності;
- 6) коефіцієнт фінансового лівериджу.

Ділова активність – це діяльність підприємства, спрямована на пошук найкращих взаємозв'язків між набором економічних ресурсів і кількістю економічних благ, що виготовляються за допомогою цих ресурсів. Охарактеризуємо її такими показниками:

- 1) дохід;
- 2) чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- 3) валовий фінансовий результат від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- 4) коефіцієнт оборотності активів;
- 5) коефіцієнт оборотності виробничих запасів;
- 6) тривалість погашення дебіторської заборгованості;
- 7) тривалість обороту кредиторської заборгованості.

Прибутковість – спроможність підприємства генерувати прибуток і здійснювати рентабельну діяльність [3, 407]. Визначимо її за допомогою таких показників:

- 1) рентабельність активів;
- 2) рентабельність підприємства;
- 3) рентабельність виручки від реалізації продукції;
- 4) рентабельність фінансових інвестицій.

Для проведення обчислень побудуємо три таблиці в Microsoft Excel (див. табл. 1-3). У таблиці “Оцінка фінансово-економічного стану підприємства” введемо нормативні значення коефіцієнтів та формули їх розрахунку.

Оцінка фінансово-економічного стану підприємства

В	№ п/п	С	Показники	D		F	G	H
				Оцінка показника за нормативним значенням	за динамікою збільшення			
				за початок звітного періоду	На кінець звітного періоду			
I показники платоспроможності (ліквідності)								
1			загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	> 1	збільшення	$\frac{M46+M47}{Q46}$	$\frac{N46+N47}{R46}$	$\frac{G7-F7}{G7-F7}$
2			коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,5	збільшення	$\frac{СУММ(M30;M45)}{Q46}$	$\frac{СУММ(N30;N45)}{R46}$	$\frac{G8-F8}{G8-F8}$
3			коефіцієнт незалежної (забезпеченої) ліквідності	> 0,5	збільшення	$\frac{M28+M29+M30+M43+M44}{Q46}$	$\frac{N28+N29+N30+N43+N44}{R46}$	$\frac{G9-F9}{G9-F9}$
4			коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	збільшення	$\frac{M41+M43+M44}{Q46}$	$\frac{N41+N43+N44}{R46}$	$\frac{G10-F10}{G10-F10}$
II показники фінансової стійкості								
1			коефіцієнт автономії	> 0,5	збільшення	$\frac{Q15}{Q48}$	$\frac{R15}{R48}$	$\frac{G12-F12}{G12-F12}$
2			коефіцієнт фінансової залежності	< 2,0	зменшення	$\frac{M48}{Q15}$	$\frac{N48}{R15}$	$\frac{G13-F13}{G13-F13}$
3			коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0,5	збільшення	$\frac{M46-Q46}{Q15}$	$\frac{N46-R46}{R15}$	$\frac{G14-F14}{G14-F14}$
4			коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	< 0,5	зменшення	$\frac{Q26+Q46}{Q15}$	$\frac{R26+R46}{R15}$	$\frac{G15-F15}{G15-F15}$
5			коефіцієнт фінансової стабільності	> 1	збільшення	$\frac{Q15}{(Q26+Q46)}$	$\frac{R15}{(R26+R46)}$	$\frac{G16-F16}{G16-F16}$
6			коефіцієнт фінансового лівериджу	< 0,1	зменшення	$\frac{Q26}{Q15}$	$\frac{R26}{R15}$	$\frac{G17-F17}{G17-F17}$
III показники ділової активності								
1			дохід	за планом	збільшення	$X6$	$W6$	$\frac{G19-F19}{G19-F19}$
2			чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	за планом	збільшення	$X11$	$W11$	$\frac{G20-F20}{G20-F20}$
3			реаловий фінансовий результат від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	за планом	збільшення	$\frac{ЕСЛИ(X14>0;X14;-X15)}$	$\frac{ЕСЛИ(W14>0;W14;-W15)}$	$\frac{G21-F21}{G21-F21}$
4			коефіцієнт оборотності активів	за планом	збільшення		$\frac{W11}{(M48+N48)*0,5}$	
5			коефіцієнт оборотності виробничих запасів	за планом	збільшення		$\frac{W11}{(M25+N25)*0,5}$	
6			тривалість погашення дебіторської заборгованості	за планом	зменшення		$\frac{СУММ(M30;M40;N30;N40)*0,5}{(W11/365)}$	
7			тривалість обороту кредиторської заборгованості	за планом	зменшення		$\frac{365}{(W11/((Q46+R46)*0,5))}$	
IV показники прибутковості								
1			рентабельність активів	за планом	збільшення		$\frac{ЕСЛИ(W41>0;W41/((M48+N48)*0,5)*100;-W42/((M48+N48)*0,5)*100)}$	
2			рентабельність підприємства	за планом	збільшення		$\frac{ЕСЛИ(W41>0;W41/(W12+W17+W18+W19)*100;-W42/(W12+W17+W18+W19)*100)}$	
3			рентабельність виручки від реалізації продукції	за планом	збільшення		$\frac{ЕСЛИ(W41>0;W41/W11*100;-W42/W11*100)}$	
4			рентабельність фінансових інвестицій	за планом	збільшення		$\frac{(W23-W27)/(M17+N17+M18+N18)*0,5*100}{(M17+N17+M18+N18)*0,5*100}$	

Звіт про фінансові результати

	U	V	W	X
4	Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
5	<i>I Фінансові результати</i>			
6	Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010		
7	Податок на додану вартість	015		
8	Акцизний збір	020		
9		025		
10	Інші вирахування з доходу	030		
11	Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035		
12	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040		
13	Валовий:			
14	прибуток	050		
15	збиток	055		
16	Інші операційні доходи	060		
17	Адміністративні витрати	070		
18	Витрати на збут	080		
19	Інші операційні витрати	090		
20	Фінансові результати від операційної діяльності:			
21	прибуток	100		
22	збиток	105		
23	Доход від участі в капіталі	110		
24	Інші фінансові доходи	120		
25	Інші доходи	130		
26	Фінансові витрати	140		
27	Втрати від участі в капіталі	150		
28	Інші витрати	160		
29	Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
30	прибуток	170		
31	збиток	175		
32	Податок на прибуток від звичайної діяльності	180		
33	Фінансові результати від звичайної діяльності:			
34	Прибуток	190		
35	Збиток	195		
36	Надзвичайні:			
37	Доходи	200		
38	Витрати	205		
39	Податки з надзвичайного прибутку	210		
40	Чистий:			
41	Прибуток	220		
42	Збиток	225		
43	<i>II Елементи операційних витрат</i>			
44	Матеріальні затрати	230		
45	Витрати на оплату праці	240		
46	Відрахування на соціальні заходи	250		
47	Амортизація	260		
48	Інші операційні витрати	270		
49	Разом	280		
50	<i>III Розрахунок показників прибуткових акцій</i>			
51	Середньорічна кількість простих акцій	300		
52	Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310		
53	Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320		
54	Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330		
55	Дивіденди на одну просту акцію	340		

У комірках F22:F30 та H22:H30 формули не вводимо, оскільки для їх реалізації потрібна буде інформація на початок попереднього року. Таблицю 2 і 3 заповнимо на основі балансу та звіту про фінансові результати. У колонках 5-7 таблиці 1 отримаємо шукані значення. Якщо потрібні результати за декілька років, то можна скопіювати ці таблички на інший листок в Microsoft Excel і ввести дані вже за ці роки.

Звичайно, що показників фінансово-економічної діяльності підприємства є значно більше. Для їх обчислення необхідно ввести додаткові рядки з формулами та нормативними значеннями показників в таблицю “Оцінка фінансово-економічного стану підприємства” та, при потребі, створити електронні варіанти інших фінансових документів.

Визначивши показники фінансово-економічного стану підприємства, фахівці-аналітики порівнюють їх з нормативними та вивчають динаміку зміни. На основі проведеної роботи виявляються шляхи подальшого підвищення прибутковості при забезпеченні потрібного рівня ліквідності, приймаються оптимальні управлінські рішення, базою для яких є проведений вище аналіз.

Література

1. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 294 с.
2. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. посібник. – 2-е вид., перероб. і доп. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 360 с.
3. Словник банківських термінів / Загородній А.Г., Сліпушко О.М., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. – Київ: Аконіт, 2000. – 605 с.